

Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė kartu su kitų Europos Sąjungos šalių lyderiais dalyvauja Europos Vadovų Tarybos (EVT) posėdyje, kur diskutavo derybų dėl ES biudžeto, ES strateginės darbotvarkės, išorės politikos, klimato kaitos ir kitais Europai aktualiais klausimais.

ES šalių lyderiai patvirtino tolesnį derybų dėl naujojo septynmečio biudžeto kalendorių. Nuspręsta siekti lyderių sutarimo dėl 2021–2027 m. biudžeto iki šių metų pabaigos.

Prezidentės teigimu, derybas būtina užbaigti kuo greičiau. Pasak šalies vadovės, laukia ilgos ir sudėtingos diskusijos. Reikės ne tik suderinti visų ES narių interesus, bet ir derėtis su labiau fragmentuotu, nei anksčiau, naujuoju Europos Parlamentu. Todėl delsti negalima, kitaip gali vėluoti ES finansinės paramos skyrimas ir sustoti Europos žmonėms svarbių projektų įgyvendinimas.

Derybose dėl naujojo septynmečio biudžeto Lietuva siekia, kad parama iš sanglaudos fondų Lietuvai nebūtų drastiškai mažinama, tiesioginės žemės ūkio išmokos mūsų žemdirbiams greičiau pasiektų ES vidurkį ir Ignalinos AE uždarymui būtų skirta pakankama parama.

ES valstybių ir vyriausybių vadovai taip pat patvirtino ES strateginę darbotvarkę, kuri nubrėžia pagrindines Bendrijos ateities raidos gaires artimiausiems penkeriems metams. Susitikime atsižvelgta į Lietuvos siūlymus dėl atsako į hibridines grėsmes ir dezinformaciją stiprinimo, sąžiningos konkurencijos su trečiosiomis šalimis užtikrinimo, kartu įvertinant grėsmių nacionaliniam saugumui riziką. Taip pat bus siekiama sąžiningiau skirstyti finansines lėšas mokslinių tyrimų skatinimui ir išlaikyti „atvirų durų politiką“ ES narystės siekiančioms Rytų partnerėms.

EVT posėdyje Briuselyje patvirtintos ir individualios Europos Komisijos rekomendacijos kiekvienai valstybei narei. Kritikos dėl socialinės nelygybės, kuri yra viena didžiausių visoje ES, žemo mokesčių surinkimo, prastos sveikatos priežiūros sistemos sulaukusiai Lietuvai rekomenduojama mažinti pajamų nelygybę, skurdą ir atskirtį, gerinti mokesčių surinkimą ir socialinių išmokų sistemą, didinti švietimo ir sveikatos priežiūros sistemų kokybę, ekonominę politiką ir investicijas orientuoti į inovacijų skatinimą, energijos ir išteklių efektyvumo didinimą, tvarių transporto ir energetikos jungčių plėtrą.

Dvidešimt aštuonių ES šalių vadovai bendru sutarimu nusprendė pratęsti ekonomines sankcijas Rusijai. Sankcijos, kurios riboja Rusijos bankams ir įmonėms prieigą prie ES kapitalo rinkų, prieigą prie naujų naftos paieškų ir gavybos technologijų bei paslaugų, draudžia ginklų eksportą ir importą, yra tiesiogiai siejamos su Minsko susitarimų įgyvendinimu.

Rusija ne tik nesilaiko Minsko susitarimų, bet ir tęsia Ukrainos atžvilgiu agresyvią elgesį. Kerčės sąsiauryje pagrobti Ukrainos jūrininkai vis dar įkalinti, Donetske ir Luhanske vykdoma neteisėta „pasportizacija“, kai supaprastinta tvarka Rytų Ukrainos gyventojams yra išduodami rusiški pasai. Todėl ES vieningai pasisako, kad sankcijos Rusijai privalo būti pratęstos.

Susitikime kalbėta ir klimato kaitos klausimais. Artėjant JT aukščiausio lygio susitikimui dėl klimato kaitos, kuris įvyks šių metų rugsėjo mėn. Niujorke, Lietuva pasisako už būtinybę galvoti ne vien apie tai, kokiomis priemonėmis įvykdysime jau priimtus Paryžiaus susitarimo įsipareigojimus, bet ir apie tolesnę kovos su klimato kaita perspektyvą. Pasak Prezidentės, klimato kaita yra globali problema, kurios pasekmės pajusime visi, todėl visos šalys privalo sąžiningai vykdyti savo įsipareigojimus.

